

Algemeen

In het in 2010 door het bestuur opgestelde beleidsplan komen vier aandachtspunten aan de orde. Het betreft het bevorderen van de samenwerking tussen commissies en redacties binnen de vereniging, het versterken van de samenwerking met externe partijen, het eigentijds maken van de communicatie en het betrekken van jongeren bij de vereniging.

Interne samenwerking: de afstemming van activiteiten van de verschillende commissies begint steeds beter te lopen. Het bestuur is van mening dat de verschillende commissies en redacties elkaars activiteiten kunnen versterken. Zo zijn in 2012 afspraken gemaakt tussen de Van der Mondelezing, de twee redacties en de activiteitencommissie.

Externe samenwerking: de afgelopen jaren is een reeks projecten ontwikkeld in samenwerking met o.a. het Wijkbureau Leidsche Rijn, Het Bartholomeusgasthuis en de Universiteit Utrecht. In 2012 heeft onze vereniging het initiatief genomen om een samenwerkingsverband aan te gaan met het Catharijneconvent. Aanleiding is de tentoonstelling 'Ontsnapt aan de beeldenstorm'. In 2013 wordt de samenwerking tussen het Catharijneconvent en Oud-Utrecht geëvalueerd, waarna op basis van de resultaten behaald in 2012 besloten kan worden de samenwerking voort te zetten.

Communicatie: belangrijk in de communicatie zijn de website en de digitale nieuwsbrief. De nieuwe website is inmiddels nagenoeg afgebouwd, hoewel er in 2013 nog een koppeling met het digitale betalingssysteem Ideal gemaakt zal worden. De digitale nieuwsbrief is dit jaar wederom 6 keer verschenen.

Jongeren: Het Utrechts Archief is in 2012 een samenwerking gestart om gezamenlijk meer jongeren te interesseren voor de geschiedenis van Utrecht, in 2013 zal deze samenwerking uitmonden in de Utrecht Profielwerkstukkenprijs, bedoeld voor leerlingen in 5 Havo en 6 VWO.

Leerstoel Utrecht Studies: in 2012 is de Leerstoel Oud-Utrecht Studies vacant gebleven, nadat prof.dr.R.E. de Bruin met emeritaat is gegaan. Met het Provinciaal Utrechts Genootschap en de Universiteit Utrecht wordt van gedachten gewisseld over de toekomst van de leerstoel en over de wijze waarop de vereniging kan bijdragen aan wetenschappelijk onderzoek.

Ledenvergaderingen: in 2012 hebben twee ledenvergaderingen plaatsgevonden: op 24 mei in de Onderwegkerk in Blaucapel en op 15 november in de Luthersekerk aan de Hamburgerstraat. Beide vergaderingen werden redelijk bezocht. Op 31 december 2012 telde de vereniging 1.978 leden.

Tijdschrift

In 2012 produceerden redactie, vormgever en drukker weer vijf gewone nummers en een – goed ontvangen – dubbeldik themanummer ditmaal gewijd aan de geschiedenis van Utrechtse winkels. 29 verschillende auteurs, onder wie vier redactieleden, schreven in totaal 36 langere bijdragen over onderwerpen die 26 maal (voornamelijk) de stad Utrecht betroffen en 10 maal de provincie. Thema's uit de 19e en 20e eeuw kregen de meeste aandacht (respectievelijk 7 en 16, zonder het themanummer 3 en 10). Middeleeuwen (3), 16e en 17e eeuw (4) en 18e eeuw (3) kwamen minder aan bod.

Bij de historische actualiteit werd aangesloten door artikelen naar aanleiding van 40 jaar stadsarcheologie, het Jaar van historische buitenplaatsen (2) en van tentoonstellingen in Museum Catharijneconvent (2) en het Geldmuseum (1). De onderwerpen van de artikelen waren zeer gevarieerd: van vuilbestrijding tot schaatssport, van vee-markt tot rooms protest tegen de Duitse bezetter, van laat-middeleeuwse Utrechtse beeldhouwkunst tot 20e-eeuwse ontwikkeling van een regionaal winkelcentrum. De serie 'Aan tafel met', gewijd aan Utrechtse eetculturen, bood een vergelijkbare variatie. De samenstelling van de redactie bleef in 2012 ongewijzigd.

Jaarboek

In een goed gevulde Catharijnekerk te Utrecht werd op zondag 25 november het eerste exemplaar van het Jaarboek Oud-Utrecht 2012 uitgereikt. Aan Wouter van Heyst, nazaat van de familie Van Heyst, die een waardevol 15e-eeuws handschrift schonk aan Museum Catharijneconvent. Casper Staal schreef in het jaarboek een artikel over dat handschrift en hij gaf bij de uitreiking ervan een toelichting. De auteurs Hans Zijlstra en John Tholen vertelden over hun artikelen over respectievelijk natuur en recreatie in het Zeisterbos en over de bibliotheek van humanist Evert van de Poll.

De nieuwe voorzitter van de redactie, Wilbert Smulders, lichtte de aanwezigen in over het jaarboek, waarin van nog zes auteurs een stuk is opgenomen. Een mooi gevarieerd palet. Naast Wilbert Smulders trad ook Ronald Rommes tot de redactie toe. Ria van der Eerden, Huib Leeuwenberg en Els Stronks namen in 2012 afscheid van de redactie.

Utrecht Geschiedenisprijs

Op 1 januari 2012 was de deadline voor de Utrecht Geschiedenisprijs. Het aantal inzendingen (vijf) viel tegen, maar de jury was goed te spreken over de kwaliteit. De jury droeg unaniem Hans Zijlstra voor als winnaar van de prijs. Zijn onderzoek naar het Zeisterbos was van een goed wetenschappelijk gehalte en gebaseerd op nieuw onderzoek in de archieven. Op 24 mei kreeg dhr. Zijlstra de penning van Theo van de Vathorst uitgereikt uit handen van de voorzitter. Hierna gaf hij een presentatie over zijn onderzoek. In het Jaarboek Oud-Utrecht 2012 is het onderzoek gepubliceerd.

Activiteitencommissie

Vanaf september is het *Historisch Café*, vanwege de hoge opkomst verhuisd van het Zaadhuis naar de Smeezaal van het Bartholomeusgasthuis. In 2012 kwamen de volgende onderwerpen aan bod: Stichting Utrecht Orgelland (Peter van Dijk), zorg voor kwetsbare jongeren op landgoed Vosseveld in Soest (Maurice van Lieshout), onderzoek naar en boek over de bouw van de Domtoren (René de Kam), Romeinse schrijfplankjes gevonden rond Fort Vechten (Wouter Vos), David van Bourgondié (Joost Soeters), de collectie memorabilia van het Utrechts Studenten Corps (Frits Broeyer). In het nieuwe onderkomen volgden: het Utrechtse Stadsrecht (Lotty Broer), de firma Welsing en Zwartendijk, fabriqueurs in zijden en halfzijden stoffen (Wim Zwanikken) Utrechtse klokken die luiden (Theo Poort en Arie Noordermeer) en sporen van slavernij in Utrecht (Esther Captain en Hans Visser.)

Excursies: in februari bezochten de leden het Utrechts Statenjacht. In het kader van het Jaar van de Buitenplaatsen werd onder leiding van drie leden van het Zeister Gilde een wandeling gemaakt langs een aantal Zeister buitenplaatsen. In mei leidde Joost Soeters de leden rond in het Museum Dorestad in Wijk bij Duurstede. I.s.m. de Stichting Utrecht Orgelland vond op 22 september een excursie met lezingen en orgelbespeling plaats naar de Sint Nicolaaskerk in Nieuwegein. Bioloog en cultuurhistoricus Bert Maes leidde in oktober een rondgang door het Singelplantsoen.

Lezingen: in maart hield Thera Coppens voor een groot gehoor in het pand van de Kunstuitleen aan de Maliebaan een verhandeling over de Utrechtse schilder Antonius Mor. In december hield Casper Staal in de aula van Museum Catharijneconvent een voordracht over kerststallen, in het bijzonder over de Napolitaanse Kerststal.

Nicolaas van der Monde-lezing

De belangstelling voor de jaarlijkse Nicolaas van der Monde-lezing op 14 februari in de Pieterskerk was weer groot. Deze keer was mr. ing. Paul Berends van het projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie uitgenodigd om een voordracht te geven over de betekenis van deze linie als drager van het - hedendaagse - landschap. Hij illustreerde dat met vele beelden en spitste zijn verhaal toe op de regio Utrecht. Hij lichtte toe wat de betekenis is van het devies 'Behoud door ontwikkeling' is: hoe oude elementen en kenmerken van de Waterlinie een plaats (kunnen) krijgen in eigentijdse structuren.

Grote Excursie

De grote excursie met als thema 'Historische Buitenplaatsen in de natuur' vond plaats op zaterdag 23 juni. Op het programma stonden bezoeken aan de parken van de buitenplaatsen Sandwijk, Beerschoten en Hoedringen. Op Beerschoten werden de deelnemers verwelkomd door Marco Glastra namens Het Utrechts Landschap. René Dassing hield daarna een presentatie over de Nationale Buitenplaatsen. Na de lunch was er gelegenheid om

Jaarverslag Vereniging Oud-Utrecht 2012 (vervolg)

onder leiding van twee gidsen de parken te bezoeken. Met ca. 55 deelnemers viel de interesse wat tegen gezien de ervaringen uit andere jaren. Ondanks dat was het een geslaagde dag met een gezonde wandeling en veel informatie.

Lustrum 2013 In 2012 ging een Lustrumcommissie van start ter voorbereiding van de viering van het 90-jarig bestaan van de vereniging (opgericht 12 maart 1923). De lustrumcommissie staat onder voorzitterschap van Annemiek Roessen met als overige leden: Toliën Wilmer, Jetta Ernst, Heins Willemsen, Peter Donkersloot en Wim Deijkers. Op de najaarsledenvergadering maakte de commissie het feestprogramma bekend (zie verder het verslag van die vergadering).

Commissie Cultureel Erfgoed

Het behoud van cultureel erfgoed in de stad Utrecht is niet vanzelfsprekend. Oud-Utrecht heeft met name bij de gemeente aan de bel betrokken voor behoud van laat 19e-eeuwse en 20e-eeuwse gebouwen. Succesvol was de jarenlange inzet voor het radiodistributiegebouw in Tuinwijk. Het college van B&W heeft besloten het pand te behouden en met verbeterplicht te koop te zetten. De gemeenteraad ging nog een stap verder met een voorstel om het gebouw op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen.

Een tweede succes is de start van de procedure voor plaatsing van een aantal industriële gebouwen op de gemeentelijke monumentenlijst. De aanleiding was minder vrolijk, te weten de verontwaardiging over de sloop van een schoorsteen van het voormalige Ontspanningsgebouw van Werkspoor. Onze commissie heeft de historie van een ander industrieel gebouw uitgediept, namelijk van het graanpakhuis Oudenoord 1. Voor dit leegstaande pand zijn plannen om er een supermarkt te huisvesten. Helaas zou realisatie van dit plan betekenen dat de bovenverdiepingen blijvend ongebruikt blijven en de gehavende gevel er troosteloos bij blijft staan.

Veel commotie was en is er over de panden aan de Van Sijpesteijkade. De sloopplannen worden steeds concreter, de eigenaar zet in op behoud van slechts één pand. De inzet van anderen, waaronder onze vereniging, is hoger. De gemeenteraad speelt een hoofdrol en heeft op eigen initiatief een variantenstudie geïnitieerd. Wordt vervolgd.

Spannend is de slag om de Van Zijstweg. Werd begin 2012 de realisatie van een zesbaansweg door de gemeente nog als noodzakelijk beschouwd, zo leek eind van het jaar, wederom door een onderzoek op voorstel van de raad, de aanleg van vier banen én behoud van de oude hovenierswoning bij de Veilinghaven dichterbij te komen. De CCE heeft samen met andere verenigingen aan de gemeente gevraagd dit huis op de gemeentelijke monumentenlijst te zetten. Geen succes had onze vereniging bij het verijdelen van sloopplannen voor het Gerrit Rietveld College in Tuindorp-Oost. Ondanks onze gedegen onderbouwing met een rapport waar-

uit de cultuurhistorische waarde van het pand blijkt, heeft de raad het bestemmingsplan ongewijzigd vastgesteld. Het ontbreken van een goede motivatie van de sloop is voor Oud-Utrecht, Bond Heemschut en Cuypers Genootschap reden om in beroep te gaan bij de Raad van State. Onze acties hebben veel aandacht van de regionale pers gehad.

Tot de nieuwe onderwerpen op onze actielijst behoort de 'Utrecht collectie'. Er zijn veel voorwerpen die behoren tot de geschiedenis van de stad. Een deel hiervan is op verschillende plekken te zien. Een groot deel ligt in archieven en opslagplaatsen. De CCE onderzoekt hoe deze historische stadscollectie beter kan worden gepresenteerd. Om inspiratie op te doen is het Stedsmuseum Gent bezocht: een stad met een vergelijkbare rijke geschiedenis.

De CCE is betrokken bij het plan om de restanten van de dubbele traptoren van het Sint Elisabethgasthuis, die al jaren opgeslagen liggen, een nieuwe plek en functie te geven als onderdeel van de Schatkamer Domplein.

Bestuur, redacties en commissies

De samenstelling van bestuur, redacties en commissies was in 2012 als volgt:

Bestuur

drs. H.A.H.A. Willemsen, voorzitter; M.A. Wiegman MA MSc, secretaris; mr. L.L. Janssen, penningmeester; W. Deijkers, clusters; drs. A.M.P. de Wever, PR-zaken; mw. Ir. A.M. Roessen; mw. M.I.Y. Idsinga, notulen; mw. drs. J.E. Krijnen, bestuursondersteuning

Redactie Tijdschrift

drs. M.F.R.J. van Lieshout (eindredacteur); prof. dr. L.J. Dorsman; mw. drs. E. de Ligt; mw. drs. M.C. van Oudheusden; mw. drs. J.C.M. Pennings; R.P.N. Rhoen; mw. drs. B. van Santen; dr. K. van Vliet

Redactie Jaarboek

mw. prof.dr. E. Stronks; mw. drs. M.A. van der Eerden-Vonk; drs. R. Koot; prof.dr. J. Renes; drs. J. van der Spek; drs. M.H. Stafleu; dr. F. Vogelzang; Dr. W.H.M. Smulders; mw. drs. C.C.S. Wilmer; dr. R.N.J. Rommes. Kroniek: F. Kaiser

Activiteitencommissie

J.K.L. van Laar; mw. E.M. Leussink; mw. A.M. Molensky; ing. J. van der Wal

Commissie Cultureel Erfgoed

mr. E.A.H. van der Biezen; mw. M. Dorigo; drs. M.J. Hoekstra; Ing. J.R. Hoogerland; H. Beugels; drs. J.J. de Leede; W.J.G. Le Large; R. Sterk; A.A.H. Kasbergen; M.B. van Gend

PR-commissie

drs. J. Teunenbroek; mw. drs. A.C. Werkhoven-Scherpel; drs. A.M.P. de Wever; drs. R. Wijkhuizen; M.P. Maandag (webmaster); J. Tirion (ontwerper); mw. C.F. Huitema MA (webredacteur)

Cluster Nicolaas van der Monde-lezing

E.M. van den Berg; H. de Bruijn; mw. A. Reintjes; mw. drs. A. Witvliet-van den Berg; ir. P. van Gaalen

Cluster website Oud-Utrecht

J. Tirion; M.P. Maandag; mw. C.F. Huitema

Cluster Fotografie

P.J.M. Collard; mw. M. Dorigo; J. Mulder; J. Vermeulen

Cluster Grote Excursie

mw. M.J. Barreveld-Hordijk; W. Deijkers; drs. H.A.H.A. Willemsen; mw. drs. C.C.S. Wilmer

Kerncommissie lustrum 2013

mw. ir. A.M. Roessen; mw. drs. C.C.M. Wilmer; W. Deijkers; mw. H.E.M.E. Ernst

Jury Utrecht Geschiedenisprijs

prof.dr.J. van Eijnatten (voorzitter); mw. drs. M.A. van der Eerden-Vonk; dr. F. Vogelzang

Cluster losse en administratieve taken

mw. E. Bakker-Labordus; mw. J.G. Brakkee; mw. B. Kuperus-Moeys; mw. J.M. Lasseur; mw. E.J. van Loon; mw. P.D. O'Connor; mw. K. Passenier

Vertegenwoordigingen

Stichting Utrechtse Kastelen: dr. R.E. de Bruin;
Stichting Leerstoel Utrecht Studies: mr. H.W.W. Kernkamp; mw. drs. M.A. van der Eerden-Vonk;
Provinciale commissie Utrecht van de Bond Heemschut: drs. G.H. Abrahamse;
Utrechts Monumentenfonds: mw. H.E.M.E. Ernst;
Stichting Utrechts Geveltekenfonds: drs. P.O.J.M. Krijnen; L.G. Waterman

Bestuur SPOU

mr. H.H.W. Kernkamp, voorzitter; mr. D.J. Brauckmann, penningmeester; mw. drs. E.M. Dijkhuizen, directeur; dr. A.P.J. Miltenburg, secretaris; drs. N.H.W. van Xanten, tweede penningmeester; drs. G.H. Abrahamse; mw. drs. R. Efdée

Stichting Steunfonds Oud-Utrecht

drs. H.A.H.A. Willemsen, voorzitter; mr. L.L. Janssen, penningmeester; drs. G.H. Abrahamse

Ledenadministratie en coördinatie bezorging jaarboeken

mw. M.P.B. Bosch-Everaerd; W. Bosch